

11B Pjesa praktike

1. Mendimet e dy prej mësuesve të MGJP-së rreth planifikimit të tyre mësimit

Dragana Dimitrijević

Dragana Dimitrijević është nga Beogradi, Serbia. Ajo punon që prej vitit 1999 në kantonin e Cyrihut si mësuese e MGJP-së serbe.

Për *planin semestral* shënoj në formë tabelare:

- Qëllimet e përafërta për secilën shkallë/nivel.
- Temat dhe leksionet e planifikuara rreth tyre për çdo javë ose muaj (për secilën shkallë).
- Metodatat mësimore, format sociale dhe mediat që duhet të përdoren

Për këtë kujdesem që planifikimi të përfshijë ditët tona të festave dhe pushimit dhe elemente të tjera të rëndësishme të kulturës sonë

Për *planifikimet mujore ose tematikore*, i konkretizoj gjetjet e mësipërme në lidhje me një temë të caktuar (mundësisht një temë të përbashkët për tri ose të paktën dy shkallët, me përshtatje të specifikuar të qëllimeve, përmbajtjeve dhe kërkesave sipas shkallëve). Për qëllimet dhe përmbajtjet bazohem tek plani mësimit i MGJP-së serbe dhe tek kuadri i planit mësimit të GJKP-së (gjuhës dhe kulturës së prejardhjes) të Cyrihut (i cili përdoret në të gjithë pjesën gjermane të Zvicrës). Mbi të gjitha mundohem të mbështetem në njohuritë faktike paraprake, kushtet dhe interesat e nxënësve. Procesi im mësimit ndjek principin e përqendruar spiral: përmbajtjet dhe qëllimet e shkallës së ulët përdoren përsëri në shkallën e mesme dhe të lartë, por në formë më të përhapur dhe më të larmishme.

Nëse qëllimet përmbushen apo jo, i vlerësoj në sajë të mënyrave mbështetëse të të nxënësve (vrojtimeve, bisedave, ndihmesës në ushtrime) dhe pjesërisht edhe në sajë të kontrolleve me shkrim dhe me gojë të të nxënësve. Këto duhet që mundësisht t'i ngjajnë sa më pak karakterit të provimeve dhe të mos shkaktojnë stres.

Materialet mësimore nga Serbia duhet t'i përshtas për nxënësit e mi të MGJP-së, ku p.sh. në fillim të zëvendësoj shkrimin cirilik me atë latin, t'i formuloj detyrat në mënyrë më të thjeshtë, të përshtas tekstin me fjalorin e fëmijëve. Menjëherë pas këtyre përpunimeve dhe lehtësimeve nxënësit mund të fillojnë të punojnë në mënyrë efikente.

Nadia El Tigani Mahmoud

Nadia El Tigani Mahmoud vjen nga Sudani. Ajo jeton në Londër që prej vitit 1992, ku dhe punon si mësuese e MGJP-së arabe në klasa të rregullta dhe në klasa fillore (për fëmijët me gjuhë të huaja nga klasa e 2–6).

Planifikimi mësimit më ndihmon të përcaktoj se çfarë duhet të mësojnë nxënësit, si mund të formoj dhe të udhëheq procesin tim mësimit dhe si mund të zhvilloj suksesin e mësimit.

Normalisht, leksionet e mia i planifikoj 2–3 javë përpara. Për këtë bazohem tek plani mësimit. Planifikimi im ka parasysh rrafshet e mëposhtme: qëllimet, aftësitë gjuhësore, aspektet gjuhësore (fjalori etj), aktivitete të tjera. Gjithashtu kujdesem shumë që planifikimet e mia të përmbajnë lloje të ndryshme të të nxënësve (auditive, vizuale dhe kinestetike), në mënyrë që të motivojë nxënësit gjatë procesit të të nxënësve.

Po kështu, në planifikimin tim futen gjetjet e formave të vlerësimit të të nxënësve. Vetëm kështu mund të siguroj se procesi i të nxënësve u krye me sukses dhe vetëm kështu mund të shoh se ku dhe me cilët nxënës ose me një klasë të tërë duhet të thellohem më shumë në diçka të caktuar.

2. Ajo çfarë tre mësues MGJP-je nga Zvicra do t'u këshillojnë kolegëve të tyre më të rinj

(krahajo dhe këshillat nga Valeria Bovina në kapitullin 1 B.5)

Sakine Koç (mësuese e MGJP-së turke në Cyrih)

Në mënyrë që nxënësit të mos bien në konflikt kulturor dhe gjuhësor, këshillohet që të krijohet një kontakt me stafin mësimdhënës të sistemit shkollor zviceran. Për këtë është i rëndësishëm fokusimi sidomos në mësimin e gjuhës. Për nxënësit e klasës e parë ka mjaft rëndësi të trajtohen fusha të njëjta materialesh në të dyja gjuhët p.sh. shkronjat ose historitë e njëjta.

Dragana Dimitrijević (MGJP-ja serbe në Cyrih)

Kolegëve më të rinj u këshilloj që qëllimet dhe përmbajtjet e planeve të tyre mësimore kombëtare t'i lidhin që në fillim meoemos me planet mësimore të vendeve të emigrimit (në Zvicër: plani mësimor i kuadrit të gjuhës dhe kulturës së prejardhjes). Të rëndësishme janë edhe mbështetjet gjuhësore, lidhjet me gjuhën e vendit të emigrimit (të cilën nxënësit e zotërojnë më mirë se atë të prejardhjes), si edhe lidhje me të dhënat dhe kulturën e vendit të emigrimit. Nxënësit mund të kuptojnë kështu mjaft përmbajtje dhe procesi mësimor i referohet aftësive të tyre bilinguale dhe dykulturore.

Nexhmije Mehmetaj (MGJP-ja shqipe në kantonin e Cyrihut)

E rëndësishme është që gjatë planifikimit dhe realizimit të procesit mësimor të mbahet gjithmonë parasysh gjendja e zhvillimit faktik të nxënësve në gjuhën e tyre të parë.

Qëllimet e procesit mësimor duhet të jenë në çdo kohë të qarta dhe të provueshme. Vetëm në këtë mënyrë mund të vlerësoj, nëse u mësua vërtet diçka apo jo.

Vështirësitë dhe problemet duhet të shmangen nëpërmjet një strukture të qartë dhe një planifikimi transparent (nga më e thjeshta tek më e vështira).

Të gjithë nxënësit. Përfshirë edhe të dobët, duhet të përfshihen dhe integrohen. Të gjithë duhet të marrin një feedback konstruktiv, strukturës dhe konkret.

3. Skemë e përafërt e planifikimit vjetor

Nexhmije Mehmetaj është nga Kosova. Ajo jeton që prej vitit 1993 në kantonin e Jura-s në Zvicër, ku ka krijuar dhe drejton procesin mësimor të MGJP-së shqipe.

Për planifikimin vjetor të vitit shkollor dalloj përkatësisht dy tipe leksionesh:

- Leksione, që mundësojnë fitimin e njohurive të reja (75%) dhe
- Leksione, që mbi të gjitha mundësojnë thellimin, përsëritjen dhe përdorimin e asaj që është mësuar (25%)

Përsa u përket lëndëve, dalloj sektorët e mëposhtëm, tek të cilët ndaj edhe buxhetin kohor:

- Arsimim kulturor dhe komunikim (përfshirë aspekte ndërkulturore): 60% ose 48 leksione,
- Arsimim gjuhësor (struktura gramatikore, fjalor etj.): 40% ose 32 leksione. Fushat gjuhësore të punës si të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit janë të integruara në të dy sektorët e mëdha.

Skemë e përgjithshme për planifikimin vjetor

Buxheti kohor: 80 leksione (40 javë nga 2 leksione)	Niveli I (Klasa 1–3)	Niveli II (Klasa 4–6)	Niveli III (Klasa 7–9)
Përfitimi i njohurive të reja	64 leksione (32 x 2)	64 leksione (32 x 2)	64 leksione (32 x 2)
Thellimi, përsëritja, përdorimi	16 leksione (8 x 2)	16 leksione (8 x 2)	16 leksione (8 x 2)

4. Shembull i një planifikimi semestral

Danijela Stepanović është nga Pozrevač-i i Serbisë. Ajo jeton që prej 12 vitesh në Stuttgart, ku punon si mësuese e MGJP-së serbe.

(krahaso dhe shembullin në kapitullin 9 B.1!)

Muaji	Tema	Shkalla e ulët (klasa 1–3)	Shkalla e mesme (klasa 4–6)	Shkalla e lartë (klasa 7–9)
Shtator	Imazhe nga atdheu	<ul style="list-style-type: none"> Verifikimi i aftësive verbale Ushtrime me gojë Jetesa, shtëpia, koha shkollore Transporti Këngë Popullore Ushtrime rreth vërejtjeve dhe përshkrimeve Hyrje në shkrimin latin dhe cirilik Përpunim i letrave. Dusan Kostić: Shtator (këngë, poezi, poet). Lj. Ršumović: Au, shkolla e bukur Dragan Lukić: çfarë është babai? 	<ul style="list-style-type: none"> Raportime (me gojë dhe me shkrim). Gjatë pushimeve ishim në ... Histori familjare, emigrimi Atdheu më përpara dhe tani Drejtskrimi dhe gramatika: shkronjat e mëdha, mbaresat që bien. Ku? Për ku? Me çfarë? Gabimet më të shpeshta në fjalë dhe shkrim. Hyrje në shkrim latin dhe cirilik D.Erić: Atdheu B.Nušić: Autobiografi Gjetja në hartë e qyteteve, lumenjve, maleve, banjave termale 	<ul style="list-style-type: none"> Raportime të pushimeve P. Ugrinov: Shtëpia e vjetër e familjes Histori, aspekte sociale dhe institucionale Krahasim i jetesës në Zvicër dhe Serbi Gjetja në hartë e qyteteve, lumenjve, maleve dhe banjave termale Ivo Andrić Cilët janë stërgjyshërit tani dhe ku jetonin ata? Pema e prejardhjes, personat më të dashura në familje
Tetor	Familja e prejardhjes	<ul style="list-style-type: none"> Tingulli, shkronja, fjala, fjalia Familja, vizita Miq, miqësi Të rinj dhe të reja Familje e vogël dhe e madhe Emrat e pjesëtarëve të familjes Leksione nga Bukvar-i Krijuesi i alfabetit, Vuk Stefanović Karadžić. Proverba, rima, fjalë ngatërruese 	<ul style="list-style-type: none"> Atdheu-Simbole Lidhjet familjare dhe fisnore Emrat e pjesëtarëve të familjes përsa u përket grave dhe burrave Punë me tekstin «Pastir iz Tršića» «Emra të njohur» në gjeografi, botanikë etj 	<ul style="list-style-type: none"> Para hartës së Serbisë Pema e prejardhjes Njohja e diversitetit Punë me tekstin «Pastir iz Tršića» Fjali komplekse Letërsi Popullore Fjalë ngatërruese Fjalë të urta, Shprehje frazeologjike Eposi; klasifikimi i këngëve epike.
Nëntor	Alfabeti serb dhe themeluesi i tij	<ul style="list-style-type: none"> Zjerim fjalori Familja, profesionet, stinët e vitit, periudhat e ditës Përpunim i shkronjave latin/cirilike Fjalët zvogëluese Punë me tekste nga Bukvar Reflektim gjuhësor: të përbashkëtat dhe të veçantat me gjuhën gjermane Serbia, kryeqyteti, simbole, nga kanë ardhur stërgjyshërit e mi? 	<ul style="list-style-type: none"> Vuk Stefanovic Karadžić: jeta, vepra Emrat: përkufizim dhe kuptim, llojet Ritregimet dhe përmbledhjet Përrallat Serbi-Zvicër: Krahasim topografik Një udhëtim nga Serbia në Zvicër: plan i pushimeve. Ballkani në Kohët prehistorike dhe antike 	<ul style="list-style-type: none"> Vuk St. Karadžić: jeta dhe tradita e popullit serb Si u krijua alfabeti? Renditja alfabetike në Serbi Hyrje në krishtërim, ciril dhe metodë Raste: Krahasime me gjermanët Emigrimi i serbëve dhe qëndrimet kundrejt popullit turk Dinastia Obrenović Lufta e çlirimit dhe pavarësia Parku kombëtar, mjedisi
Dijetor	Alfabeti serb dhe themeluesi i tij Traditat – një urë që lidh popujt	<ul style="list-style-type: none"> Llojet e fjalive (dëftore, pyetëse, urdhërore) Ditët e javës Muajt Krishtlindja, Kërshëndellat, plaku i Vitit të Ri Këngë Krishtlindjesh 	<ul style="list-style-type: none"> V. Ilić «Mëngjes dimri» Interpretim me gojë dhe me shkrim Mbiemrat: Përkufizime, kuptime, shifra, gjini; krahasim me gjermanishten Shën Stefani Krijimi i shtetit të parë serb Shën Karadžić Zakone Krishtlindjeje, Këngë Krishtlindjeje 	<ul style="list-style-type: none"> Kryengritja e parë serbe Milan Đ.Milićević Karadžorđe (portret) Engjëll mbrojtës, besime, tradita, ceremoni fetare Jetesa dhe zakonet ne Serbi dhe Zvicër Ditë të krishtera festash: Mbrëmja e Krishtlindjes
Janar	«Të udhëtosh pa një rrugë, dhe rruga lind pas teje». Shën Sava.)	<ul style="list-style-type: none"> Zhvillim i aftësive gojore p.sh. mbi bazën e imazheve Karakterit dhe puna e Shën Savës Himni i Shën Savës 	<ul style="list-style-type: none"> Paraqitje me gojë ose me shkrim mbi bazën e festave të Krishtlindjes «Në asnjë vend nuk është qielli më i bukur se në vendin tim» D. Maksimović Dinastia e Nemanjić shek 12–14. Manastiret-Qendër e kulturës Karakterit dhe puna e Shën Savës. Këngë popullore nga «Shën Sava». 	<ul style="list-style-type: none"> Emra: Përkufizime dhe sisteme (gjinia, shifra, ndryshimet nëpërmjet rënieve) Rastko Nemanjić Shën Sava në letërsi Manastiret serbe dhe shenjtërimi

5. Shembull i një planifikimi tematikor rreth Turqisë (afërsisht 4 javë)

Sakine Koç është nga Turqia. Ajo jeton që prej pesë vitesh në Cyrih dhe prej po kaq vitesh punon si mësuese e MGJP-së.

(Krahaso edhe shembullin në kapitullin 9 B.4!)

Niveli	Të folurit	Të lexuarit	Të dëgjuarit	Të shkruarit
Shkalla e ulët	Impulse bisedore: Raportime rreth qytetit nga i cili vini. Rrëfëni dhe tregoni në hartë, çfarë keni parë të veçantë në Turqi. Përshkruani foto/suvenire nga Turqia. Gabimet korrigjohen në fund. Të ndërtohen lidhje me vendin e prejardhjes.	Të lexohen tekste të thjeshta rreth Turqisë. Kuptimi i përmbajtjes është parësor. Gjatë leximit të kujdeset për saktësinë dhe qartësinë.	Të shpjegohen histori rreth pavarësisë së Turqisë. Të jepen dhe përmblihen informacione rreth himnit dhe falmurit kombëtar.	Raportime me shkrim rreth qyteteve të vizituara etj. në Turqi. Pikat kryesore: struktura dhe drejtshkrimi.
Shkalla e mesme	Karakteristika rreth rajoneve të caktuara (ushqimi, male, ndërtesa). Çfarë përjetuat në vende të ndryshme? Të tregohen të përbashkëta me Zvicrën, të krijohen lidhje me Zvicrën.	Të lexohen tekste rreth Turqisë. T'u kthehen përgjigje pyetjeve. Të lexohen tekste rreth jetës së përditshme në Turqi, krahasime me Zvicrën. Shqiptimi.	Lojë turke me hije, të shihet(karagöztheater) Shpjegim i figurave dhe traditave kryesore	Të mbarohet së shkruari një histori e filluar. Foljet të mund të zgjedhohen saktë.
Shkalla e lartë	Sistemi i maleve, luginave, lumenjve, fushave, deteve në Turqi. Krahasim me Zvicrën. Arsyetime, përdorimi i fjalëve pyetëse.	Të lexohet teksti rreth Turqisë. Gjuhë e lartë, relativisht e detajuar. Ajo që u lexua riprodhohet (ngjarje, persona, kohë). Njohja e thënieve kryesore dhe e «moralit».	Dëgjimi i historive (p.sh. «Unë dëgjoj Stambollin»). Njohja e temës kryesore, e ndodhisë dhe e kohës. Informacione rreth poetit dhe kuptimit të tij.	Të përgatitet dhe të mbahet një prezantim. Të përdoren shprehjet dhe fjalë të urta, të ndërtohen fjali të pjesshme.

6. Shembull i një leksioni të dyfishtë për klasën e 1–6

Nexhat Maloku është nga Gjilani (Kosovë). Ai jeton në Cyrih që prej vitit 1991 ku dhe është mësues i MGJS-së shqiptare.

(Krahaso dhe shembullin në kapitullin 4 B.2 [klasa 1–9], 8 B.3 etj.)

Koha	Shkalla e ulët, klasa 1	Shkalla e mesme, klasa 2/3	Shkalla e lartë, klasa 4–6
5'	Fillim me të tria gupet, përshëndetja; grupeve 2/3 dhe 4–6 t'u shpjegohen detyrat		
8'	Klasa 1: Hyrje në shkronjën «j». Identifikim akustik, imazhe të shkronjës «j».	Klasa 2/3: Tema «Unë dhe të tjerët». Intervista dyshe: Çdo dy nxënës i tregojnë njëri-tjetrit për familjet e tyre.	Tema «Foljet», e shkuara. Fletë punë me 20 fjali. Detyrë: Nënvizimi i foljeve; markimi, cilat nga format e së shkuarës u përdorën.
8'	Punë individuale në fletë pune për katër ushtrimet rreth J-së, j-së.		
10'	Kontroll i fletës së punës. Rishqiptim i fjalëve që fillojnë me J. Ndarja e fjalëve që fillojnë me J si java, jata. Folja ndihmëse «jam». Shpjegimi i fletës së re të punës.		
5'		Prezantim rreth familjes i fëmijës së intervistuar. Leksione individuale të «Në familjen e Albanës», të markohet çfarë s'u kuptua.	
8'			Kontrolli i fletës së punës. Krahasim i përdorimit të formave të së shkuarës në shqip dhe gjermanisht.
3'	Kontroll i fletës së re të punës. Detyrë e re: të vizatohen 4 imazhe të shkronjës J.		Punë me tekstin nga «Gjuha shqipe 3» (Të nënvizohen foljet përsipër)
7'		Sqarimi i problemeve tek teksti «Familja a Albanës». Lexim me pjesë historie. Pyetje logjike rreth kuptimit të tekstit. Detyrë: Secili të vizatojë familjen.	
15'	Pushim		
10'	Nxënësit lexojnë një tekst të thjeshtë. Unë i ndihmoj nëse kanë vështirësi	Përpunim i mëtejshëm (shih më lart).	Leksione individuale të tekstit «Princi i lumtur». Të gjithë përgatisin nga një paragraf për ta lexuar.
20'	Detyrë, ushtroni tekstin (shih më lart) si diktim, format e përshtatshme të njohura trajnuese (Punë dyshe ose individuale.).	Punë me shtruarjen e detyrave në përputhje me mjetet mësimore dhe me fleta të ndara pune.	Nxënësit janë të vendosur në rreth dhe secili tregon rreth paragrafit të tij të përgatitur. Mësuesi dëgjon dhe nëse është e nevojshme ndërhyr me shpjegime.
3'	Kontroll i detyrave të mësipërme. Detyra shtëpie: Të mësohen fjalët e tekstit si diktim.		
5'		Diskutim rreth tekstit, fokus në krahasimin e jetës familjare Kosovë-Zvicër. Detyrë shtëpie: Pyetësor rreth motiveve të emigrimit.	
3'			Sqarim i pyetjeve. Detyrë shtëpie: Përgjigje pyetjeve nga materialet mësimore.
5'	Sqarim i pyetjeve të fundit, ndarja		

Gri= aktivitetet në të cilat merr pjesë mësuesi.